

MI LETT VOLNA, HA...?

SZKA_210_05

AZ OLIGARCHÁK VILÁGA

A modul szerzője:
Püspöki Péter

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

10. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Előzetes feladat					
A	A tanulók az előző óra végén megkapják a D1 melléklet szövegeit, és otthon elolvassák azokat.	Új ismeretek szerzése	Egyéni munka	D1 (Szövegek)	
I/b Tudáspróba					
A	A tanulók párokat alkotnak, és közösen válaszolnak az előzőleg megismert szöveghez kapcsolódó, D2 feladatlap kérdéseire. A megoldások helyességét szóforgóval ellenőrzik a tanulók. 7 perc	Az ismeretek mobilizálása Együttműködés	Páros munka – közös feladatmegoldás Frontális munka – páros szóforgó	D2 (Feladatlap)	
I/c Keretjáték felkínálása és csoportalakítás					
A	A tanár ismerteti a P1 útmutató bevezetőjében leírt gondolatot és a soron következő feladatokat, majd a diákok hat csoportot alakítanak. 3 perc	A következő tevékenység előkészítése	Frontális munka – tanári közlés és csoportalakítás		P1 (Útmutató)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Kérdések és válaszkeresés					
A	<p>Minden csoport kap egy kérdéssort tartalmazó feladatlapot egy, és egy hozzá tartó információs lapot annyi példányban, ahány tagja van a csoportnak. 2-2 csoport azonos témával foglalkozik. A tanulók – megszervezve a csoporton belüli munkát – választ keresnek a megadott kérdésekre: először azokra, amelyek a szöveg alapján megválaszolhatók, majd az 5-10 mondatban kifejtendő fő kérdésre (Mi lett volna, ha...?)</p> <p>Ezt követően az azonos témán dolgozó csoportok összeülnek, és egyeztetik a véleményüket. Végül a szóvivők felolvassák a három megoldást.</p> <p>A hallgatók a D6 értékelő lap segítségével kifejezik véleményüket a másik két témát feldolgozó csoport érvelő szövegéről. A tanár beszedi az értékelő lapokat, és a következő órára összesíti a véleményeket.</p> <p style="text-align: right;">30 perc</p>	<p>Új ismeretek szerzése és ezek alkalmazása</p> <p>Szövegértés Rendszerezés Véleményalkotás Együttműködés</p>	<p>Csoportmunka – mozaik, majd véleményegyeztetés</p> <p>Frontális munka – csoportos szóforgó</p>	<p>D3-4-5 (Feladatlap és szemelvények)</p> <p>D6 (Értékelő lap)</p>	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Önértékelés					
A	A D7 melléklet felhasználásával minden csoport értékeli saját munkáját. A lap aljára odaírják a nevüket, és az óra végén átadják azt a tanárnak, aki a következő óra elején reflektál rájuk. 5 perc	A csoportok saját tevékenységének értékelése Önkritika	Csoportmunka – önértékelése	D7 (Értékelő lap)	

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Útmutató

„Történelmi lecke újragondolásra...”

Bevezetés

A történelemtanítás és -tudomány egyik fontos feladata az események egymásutánosságában felfedezni és megérteni a „történelmi” összefüggéseket. Gazdaság, társadalom, vallás – mind-mind olyan történelmi alrendszerek, amelyek meghatározzák, behatárolják, kijelölik egy-egy kor, egy-egy ország, egy-egy személyiség mozgásterét. Ezen összefüggések felmutatása és megértetése nagyon fontos feladata a történelemtanításnak.

Ugyanakkor gyakran hajlamosak vagyunk megfeledkezni arról, hogy a „történelmi szükségszerűség” szűknek mondott keretei között egy-egy konkrét történelmi szituációban élő emberek konkrét döntések sorozatát hozzák meg – ezért vagy azért. Utólag hajlamosak vagyunk úgy ítélni, hogy ez volt az „egyetlen helyes döntés”, az „egyedül lehetséges megoldás”, a „történelmi szükségszerűség felismerése”, és ilyenkor rendre elfelejtjük azt az alapigazságot, hogy „a történelmet mindig a győztesek írják”.

A következő történelmi foglalkozásban nem új keletű, mégis a tanításban sajnálatosan mostohán kezelt játéklehetőséget kínálunk a tanulóknak. A rendelkezésükre álló információk alapján irányított kérdések mentén kell újragondolniuk az Árpád-ház kihalását követő feudális anarchia politikai összefüggéseit – pontosabban ezek Csák Mátéhoz kötődő részleteit.

Az óra szervezése

A tanulók számára olyan kérdéseket fogalmaztunk meg, amelyek Csák Máté tartományépítő tevékenységének mechanizmusát, illetve az ennek ellenében ható politikai szándékok sikertelenségének okait kutatják. A munka során három csoportot alakítunk ki. Egy-egy csoport a korszak egy-egy szakaszára vonatkozó kérdést kap. (Nagy létszámú osztály esetében két-két csoport foglalkozhat ugyanazzal a kérdéssel.) A tanulóknak az a feladatuk, hogy logikus választ adjanak a kérdésre, és a rendelkezésükre álló segédanyag felhasználásával meggyőző módon alátámasszák állításukat.

A tanulók számára hangsúlyozzuk, hogy nem a számozott kérdésekre kell külön-külön választ adniuk, hanem az azokra adható válaszok alapján kell egy nyolc-tíz mondatos beszámoló formájában kell a fő kérdésre válaszolniuk.

Az óra első felének középpontjában a téma feldolgozása, a másodikban pedig a válaszok kifejtése áll. Az óra záró szakaszában értékeljük az egyes válaszok megalapozottságát, a tanulóknak pedig adjunk lehetőséget arra, hogy beszámoljanak a munka során előkerült problémákról, és a megoldások módjáról. Az idő rövidsége miatt ez feltehetőleg nem oldható meg a témát feldolgozó órán. Ha nincs lehetőség a munka szóban történő folytatására, javasolható, hogy a tanulók házi feladatként, „emlékeztető” vagy „munkanapló” formájában számoljanak be a munkafolyamatról.